

Po prečítaní textu vyrieš úlohy.

Už sa ti určite stalo, že ťa niekto napomínal rečami: „Revete ako Huróni,“ alebo „No ty si múdry ako Šalamún!“ Odkiaľ však tieto slovné spojenia pochádzajú?

Musíme sa preniesť do dávnych čias objavovania a dobývania Ameriky Európanmi. Cesty Krištofa Kolumba, ale aj ďalších španielskych a portugalských moreplavcov na prelome 15. a 16. storočia viedli do južnej a strednej oblasti amerického svetadielu.

V 16. storočí sa francúzsky *moreplavec* Jacques Cartier priamo dostal do styku s Hurónmi. V súvislosti s indiánskym kmeňom Hurónov musíme spomenúť ďalší indiánsky kmeň – Irokézov žijúcich na východe Severnej Ameriky. Založili Ligu Irokézov z piatich irokézskych kmeňov, neskôr sa k nim pridal šiesty kmeň. Mocní bojovní Huróni jazykovo blízki Irokézom viedli s nimi kruté a ničivé vojny, postupne ich zničili.

1. Urč literárny druh ukážky:

- a) román
- b) epika
- c) literatúra faktu
- d) dráma

2. Číslovky prepíš slovom:

- a) 15. storočia
- b) 1570

3. Vypíš z textu prirovnanie:

.....

4. Ktoré z nasledujúcich tvrdení nevyplýva z textu ukážky?

- a) Ak chceme porozumieť slovám „Revete ako Huróni“, musíme sa preniesť do čias objavovania Ameriky.
- b) Do styku s Hurónmi sa dostal v 16. storočí francúzsky moreplavec Jacques Cartier.
- c) Okolo roku 1570 sa hovorilo o Lige šiestich národov. Poslaním a štruktúrou mala Liga predstavovať niečo podobné ako Organizácia Spojených národov.
- d) Huróni zničili Ligu Irokézov.

5. Urč gramatické kategórie a vzor podčiarknutého slova v ukážke:

.....

6. Slovné spojenie „hurónsky smiech“ najvýstižnejšie vyjadruje vysvetlenie v riadku:

- a) hlučná, neviazaná veselosť prechádzajúca až do plaču niektorých zúčastnených
- b) ironický smiech teda výsmech, ktorý používa jednotlivec proti svojmu nepriateľovi
- c) hlučná, neviazaná veselosť v spoločnosti, neprechádzajúca však do revu
- d) hlučná, neviazaná veselosť prechádzajúca až do kriku, revu

7. Od podstatného mena Irokéz utvor:

- a) vzťahové prídavné meno, N pl., mužský rod
- b) privlastňovacie prídavné meno, G pl

8. Označ riadok bez pravopisnej chyby:

- a) sympatický, minimálny, optimálny, aktyvity
- b) lyrika, synonymum, opozitá, antonimá
- c) epika, dinosaury, disharmónia, kandidát
- d) taktyka, olympijské (hry), tip (na výhru), Peking

9. V ktorej z uvedených možností je význam cudzieho slova vysvetlený správne?

- a) kandidát – človek, ktorý vydiera
- b) disharmónia – porucha osobnosti
- c) telepatia – prenášanie myšlienok na diaľku
- d) sondovať – merať intenzitu zvukov

10. Vyrieš podľa pokynov:

- a) zmeň zhodný prívlastok *indiánsky kmeň* na nezhodný prívlastok
- b) zmeň posledné sloveso z ukážky na neurčitok
- c) od radovej číslovky *šiesty* utvor 2 násobné číslovky

11. Nahrad' nespisovné slová spisovnými:

- a) Na turnaji nás *vylosovali* ako tretích v poradí.
- b) Pani učiteľka, *dovolila by ste* otázku?
- c) Každý týždeň chodím do *posilovne*.

12. K slovesám napíš synonymá:

- a) rozdrobiť
- b) plakať
- c) nadchnúť sa
- d) uchlácholit'

13. Napíš akým slovotvorným postupom vznikli slová:

- a) nafúkať
- b) SMS
- c) žiacka knižka
- d) zemeguľa

14. Dopln' chýbajúce samohlásky i/i, y/ý:

V prep_chovom hotel_ b_va modern_ náb_tok, láskav_ ľudia, špecial_t_ a kr_štál'ové poháre.

Členom tur_st_ck_ch oddielov pr_budli v kalendár_ okrem prav_deln_ch akci_ aj ďalšie akt_v_t_.

Riešenie

1. B 1b
2. a) pätnásteho 1b
b) tisíc päťstosedemdesiat / tisícpäťstosedemdesiat 1b
3. Revete ako Huróni / múdry ako Šalamún 1b
4. C 1b
5. moreplavec - mužský rod, životné podstatné meno, singular/jednotné číslo, Nominatív, chlap 5b
6. D 1b
7. a) irokézski 1b
b) irokézskych 1b
8. C 1b
9. C 1b
10. a) kmeň Indiánov 1b
b) zničiť 1b
c) šiestykrát, šiesty raz 2b
11. a) vyžrebovali 1b
b) dovolili by ste 1b
c) posilňovňa 1b
12. a) rozmrvit', rozmelnit', pomrvit' 1b
b) nariekať, vzlykať 1b
c) oduševniť sa, zapáliť sa, rozohniť sa 1b
d) utíšiť, upokojiť, utešiť 1b
13. a) odvodzovaním 1b
b) skracovaním 1b
c) spájaním do združených pomenovaní 1b
d) skladaním 1b

30 bodov

14. V prepychovom hoteli býva moderný nábytok, láskaví ľudia, špeciality a krištáľové poháre.
Členom turistických oddielov pribudli v kalendári okrem pravidelných akcií aj ďalšie aktivity.

20 bodov

spolu 50 bodov